

умрѣлъ, това още не показва, че той не съществува. Преди всичко, смъртта не е неизбежен законъ въ природата. Всичко не подлежи на смъртъ. Значи, отъ дефектитѣ на човѣшкия животъ, не може да се доказва, какво нѣщо е човѣкътъ. Ако отъ дефектитѣ на известенъ човѣкъ, описвате този човѣкъ, вашето описание не търпи критика. Човѣкъ може да се познае отъ своитѣ положителни качества. Ломброзо изучавалъ човѣка отъ негативната му страна. Когато срещалъ, той го разглеждалъ съ цель да види, какви отрицателни чѣрти се криятъ въ него. Той се занимавалъ съ престѣпнитѣ типове, но това още не е истинска наука. Престѣпнитѣ типове сж болезнени прояви въ съвременното човѣчество. Всѣка наука, която се занимава съ тѣзи прояви, носи нѣщо болезнено въ себе си. Когато Ломброзо срещналъ Толстой, той не се заинтересувалъ отъ него като великъ мислителъ и писателъ, но го наблюдавалъ, дали има нѣкаква лоша, отрицателна чѣрта въ характера си. Тази среща Толстой описалъ въ своя дневникъ. Той пише, че се стѣснявалъ въ присѣствието на Ломброзо, защото схващалъ, съ каква цель последниятъ го наблюдавалъ. Не само Ломброзо е разглеждалъ живота и хората отъ отрицателната имъ страна. Днесъ почти всички съвременни християни гледатъ на хората все отъ отрицателната имъ страна. Като се запознаятъ съ единъ човѣкъ, първо виждатъ доброто въ него, ангела, но като го разбератъ по-отблизо, хвърлятъ отъ него маската на ангела и казватъ: Той не билъ ангелъ, както ние мислѣхме, но цѣлъ дяволъ. Сега ще го изучимъ добре, да видимъ неговитѣ отрицателни чѣрти. И наистина, като проследите съвременната култура, ще видите, че всички хора, всички общества, всички вѣстници, както и науката, всички се занимаватъ само съ отрицателната, а не съ положителната страна на живота.

Когато се говори за наука, въ правия смисълъ на думата, азъ разбирамъ онази, която изучава положителното въ живота и въ природата. Каква наука е тази, която изучава отрицателнитѣ страни на живота? Това е мъртва наука, която нѣма бъдеще, която не подлежи на развитие. Днесъ отрицателното съществува и заема голѣмъ дѣлъ въ живота, понеже хората сж го оживили. Всѣко нѣщо, съ което човѣкъ се занимава, той го подхранва и му дава животъ. И наистина, каквото човѣкъ мисли, това става. Като се роди нѣкое дете, близкитѣ около него казватъ: